

Persbericht

PB99-069
25 maart 1999
9.30 uur

Vershil lonen en uitkeringen laatste twintig jaar fors toegenomen

De inkomens waren in 1997 aanzienlijk ongelijker verdeeld dan twintig jaar geleden. In constante prijzen was het besteedbaar inkomen van huishoudens met een uitkering in 1997 bijna een kwart lager dan in 1977. Het gemiddeld inkomen van werkenden ging er twee procent op vooruit en dat van huishoudens met een pensioen elf procent. Dit blijkt uit cijfers van het CBS over de inkomensverdeling, gebaseerd op gegevens van de Belastingdienst.

Lonen en uitkeringen groeiden uit elkaar

Het totale inkomen van een huishouden dat voornamelijk van een uitkering moest rondkomen was in 1997, gecorrigeerd voor inflatie, ruim 23 procent lager dan in 1977. Huishoudens met als voornaamste inkomensbron betaald werk gingen er licht op vooruit. Het gemiddelde inkomen van gepensioneerden ging er het meest op vooruit: elf procent.

Het verschil in inkomensontwikkeling bij werkende huishoudens en huishoudens met een uitkering was de belangrijkste oorzaak van een toename van de inkomensongelijkheid.

Inkomensongelijkheid nam vooral toe tussen 1985 en 1990

Aan het eind van de jaren zeventig begon de economie te stagneren. Lonen en uitkeringen hielden de inflatie niet bij. Het besteedbaar huishoudensinkomen daalde tussen 1977 en 1985 gecorrigeerd voor inflatie met gemiddeld dertien procent. Huishoudens met een uitkering gingen er verhoudingsgewijs tweeënhalf keer zo veel op achteruit als werkenden. Gepensioneerden waren het best af; hun gemiddeld inkomen in constante prijzen daalde slechts weinig.

Na 1985 herstelde de economie. De lonen begonnen in reële termen weer te stijgen, maar het minimumloon en veel uitkeringen werden (zelfs zonder inflatiecorrectie) bevroren en in sommige gevallen zelfs verlaagd. De werkloosheid nam af. Het reële huishoudensinkomen steeg tussen 1985 en 1990 gemiddeld met dertien procent. Het inkomen van huishoudens met loon of pensioen steeg iets minder. Het inkomen van huishoudens met een uitkering steeg nauwelijks. In deze periode nam de inkomensongelijkheid sterk toe.

CBS-Persdienst

Postbus 4000
2270 JM Voorburg
tel. (070) 337 58 16
fax (070) 337 59 71
E-mail:
persdienst@cbs.nl

Het CBS
is een dienst van
het Ministerie van
Economische Zaken

Tussen 1990 en 1997 veranderden de inkomens relatief weinig. In 1993 en 1994 was het reële inkomen 1,5 procent lager dan in 1990, maar in 1997 lag het weer op het niveau van 1990. De gemiddelde inkomens van huishoudens met inkomen uit arbeid en huishoudens met een uitkering liepen nog verder uit elkaar.

Meer tweeverdieners en kleinere huishoudens

Naast de ontwikkelingen van lonen en uitkeringen hebben ook veranderingen in grootte en samenstelling grote invloed op de welvaartspositie van huishoudens. Het gemiddeld inkomen van echtparen, al of niet met kinderen, steeg tussen 1977 en 1997 gecorrigeerd voor inflatie met elf procent. Deze relatief gunstige ontwikkeling komt vooral door de toename van het aantal werkende gehuwde vrouwen. In 1977 hadden bij een kwart van de (echt)paren beide partners betaald werk. In 1997 was dat bij bijna de helft van de paren het geval.

In 1977 was één van de vijf huishoudens een eenpersoonshuishouden, twintig jaar later was dat één op de drie. Dit is de belangrijkste oorzaak van de vermindering van de gemiddelde grootte van huishoudens. Bedroeg deze in 1977 nog drie personen, in 1997 was de gemiddelde grootte gedaald tot 2,3. Als rekening gehouden wordt met veranderingen in de grootte en samenstelling van huishoudens blijkt dat het gemiddelde, gestandaardiseerde, inkomen in de periode 1977-1997 gecorrigeerd voor inflatie met zeven procent is gestegen. Het gestandaardiseerde inkomen van een alleenstaande ging er in twintig jaar tijd in reële termen iets op achteruit. Andere huishoudens gingen er gemiddeld dertien procent op vooruit, vooral ook door de toename van het aantal tweeverdieners.

Technische toelichting

De Inkomensstatistiek van het CBS levert gegevens over het inkomen van huishoudens en personen. De resultaten zijn ontleend aan de administratie van de belastingdienst, de studiefinanciering en de huursubsidie. Voor een aantal inkomensbestanddelen (bijvoorbeeld kinderbijslag) zijn aanvullende berekeningen gemaakt. Sinds 1977 zijn gegevens over het inkomen van huishoudens beschikbaar. Over de jaren daarvoor kan alleen iets gezegd worden over de inkomens van echtparen en ongehuwden.

De in dit persbericht genoemde cijfers hebben betrekking op alle particuliere huishoudens (dus exclusief de bevolking in inrichtingen en tehuizen). Alle inkomens zijn herleid naar het prijspeil van 1995. De gegevens over 1997 zijn nog voorlopig.

Noot voor de redactie

Voor achtergrondinformatie kunt u contact opnemen met het Centraal Bureau voor de Statistiek, dhr. L. Trimp, tel. (045) 570 75 21. In het meinumnummer van de Sociaal-economische maandstatistiek, een tijdschrift van het CBS, verschijnt een artikel over dit onderwerp. Dit artikel en de bijbehorende tabellen zijn nu reeds beschikbaar. Overige informatie kunt u verkrijgen bij de persdienst, tel. (070) 337 58 16.

Tabel 1

Gemiddeld huishoudensinkomen naar belangrijkste inkomensbron¹⁾

	1977	1981	1985	1990	1995	1997
<i>aantal huishoudens (x 1 000)</i>						
Winst	439	398	386	415	470	.
Inkomen uit arbeid	2 862	2 902	2 992	3 455	3 607	3 806
Uitkering	387	528	762	747	845	815
Pensioen	954	1 072	1 238	1 412	1 550	1 595
Totaal ²⁾	4 682	5 033	5 490	6 128	6 549	6 706
<i>besteedbaar inkomen (1 000 gld; prijspeil 1995)</i>						
Winst	62,1	58,9	59,1	72,3	63,5	.
Inkomen uit arbeid	51,7	50,8	46,7	52,0	52,8	52,8
Uitkering	36,9	35,5	28,3	28,7	28,6	28,3
Pensioen	32,7	33,4	32,0	35,8	36,0	36,4
Totaal ²⁾	47,5	45,2	41,1	46,3	46,0	46,3

¹⁾ Van persoon met hoogste inkomen

²⁾ Inclusief huishoudens met overig inkomen

Tabel 2

Besteedbaar inkomen van huishoudens met (echt)paar

	Aantal Huishoudens		Besteedbaar inkomen	
	1977	1997	1977	1997
<i>x 1 000</i>			<i>1 000 gld; prijspeil 1995</i>	
Niet-actief	664	949	40,9	43,1
Eenverdiener	1 928	1 148	53,3	56,5
Tweeverdiener	845	1 865	60,4	67,4
Totaal	3 437	3 962	52,6	58,4

Tabel 3
Gemiddeld inkomen van huishoudens naar grootte

	1977	1981	1985	1990	1995	1997
<i>aantal huishoudens (%)</i>						
Totaal	100	100	100	100	100	100
Eenpersoonshuishouden	19	23	26	32	33	34
Meerpersoonshuishouden	81	77	74	68	67	66
<i>Besteedbaar inkomen (1 000 gld; prijspeil 1995)</i>						
Totaal	47,5	45,2	41,1	46,3	46,0	46,3
Eenpersoonshuishouden	27,1	26,1	24,7	26,5	26,4	26,6
Meerpersoonshuishouden	52,3	50,9	47,0	55,7	55,8	56,4
<i>gestandaardiseerd inkomen (1 000 gld; prijspeil 1995)</i>						
Totaal	30,0	29,1	27,3	31,5	31,9	32,2
Eenpersoonshuishouden	27,1	26,1	24,7	26,5	26,4	26,6
Meerpersoonshuishouden	30,7	30,0	28,2	33,9	34,6	35,1